

INTERVIEW Theo Schulz (79) uit Lith kopieerde en maakte duizenden foto's van Lith en de dorpen en gooide nooit één

De man die héél Lith vastlegde

Eén foto zegt meer dan duizend woorden, luidt het gezegde. Tegen dat licht gezien is het werk van Theo Schulz uit Lith, hoffotograaf van de heemkundekring, goed voor dikke fotoromans.

door Henk Verhagen
hvenhagen@bd.nl

foto: Peter van Huijckelom

Theo Schulz op pad met de camera, bij de Lithse molen die hij vaak fotografeerde.

'Geen mensen vastgelegd, een gemiste kans'

Nummer 087 dieprijt hij op uit de plastic kaarttenbak. Zijn wijsvinger loopt de zeven kenmerken op de achterzijde na, waar in keurig handschrift met inktpen sraat aangegeven om wat voor foto het gaat. „Calle t Wild van Steenbekers”, doorbreekt Theo Schulz uit Litholven de stilte, „in de jansen dering. Met negatief gemaakt.”

Daarmee wil hij zeggen: van de originele foto heeft hij een reproductie gemaakt. „Als er informatie van een foto is, hebben we die erbij staan.”

Hij heeft veel met foto's. Massas's prenten en negatieven bewooken zijn huis, zes, zeven camera's heeft hij er liggen. Veelgebruikt en allemaal nog in prima staat, maar vanaf 2001 zo goed als werkloos sinds hij door de Lithse heemkundekring Maasdorpen van een digitaal exemplaar is voorzien. Al zo wat vanaf de oprichting van de club in 1977 is Schulz er lid van.

Bij de kerstvertonning van 1983 had ik een doolopende discussie, met foto's van Lith en omgeving. Toenmalig voorzitter Paul Lucas zei dat het goed was dat de foto's er waren.

In de beginjaren had de club enkele honderden foto's, maar dat zouden er snel meer worden. Want Schulz werd geïmporteerd tot huffotograaf van Maasdorpen. Rietke (de Vries, red.) haalde bij mensen thuis foto's op, en ik maakte daarvan een kopie. Dan ging het fotostelsel op de kop op het startaf. Zo is het bestand uitgegroeid tot zo'n 6000 exemplaren.

Dat zijn dan de fotonegatieven die keurig geordend in kaartenbakken zijn opgeslagen. De laatste tien jaar vergaart Theo Schulz de foto's digitaal. Ze zijn opgeborgen op de computer, een technische uitvinding waaraan hij ooit zo'n hekel had dat hij erdoor is gesopt met werken. Dat was in 1992.

„Ik werkte sinds 1978 in de bibliotheek van Lith. Twee jaar daarvoor was er een wet gekomen die bepaalde dat elk dorp van 6000 inwoners en meer een eigen bibliotheek diende te krijgen. Lith had, net als Oijen en Maars-Kessel bijvoorbeeld al wel een bibliotheekpost.” Schulz ging dus boeken uitleenen. „Ik ben er ingewild als vrijwilliger, op zondag na de hoogmis. Van de bibliotheekcentrale in Eindhoven kregen we wisselboeken. Maar er kwam na invulling-treding van de wet een vaste plaats in een oud schoolgebouw van de zusters, in het oude parochie naat waar het gemeenschapsstus De Hoewe is gebouwd. „De bibliotheek is er in 1978 opengegaan.”

Theo Schulz (79), de

- Theo Schulz in Lith, geboren in 1930. Fotografeert al van net na de Tweede Wereldoorlog.
- Na de middelbare school is hij op zijn achtende jaar gaan werken als melkschepper.
- Van 1948 tot 1973 ging hij vijf dagen in de week 's morgens en 's avonds mee wanneer boeren hun koeien gingen melken.
- Schulz schrepte melk die in de melkfabriek op veegebate werd geanalyseerd. Met de beste producten werd verder gefakt.
- De Lithenaar heeft op zijn fiets weten de jaren lang de krant en tijdschriften bezorgd in onder meer Lith, Litholven en Maars-Kessel. In die tijd deed hij vaak ook de incasso van de abonnementen.

heemkundefotograaf

- Van 1978 tot 1992 heeft Schulz in de bibliotheek van Lith gewerkt, die toen nog op de plaats stond van het huidige gemeenschapsstus De Hoewe in hartje dorp.
- Tegelijkertijd heeft hij nog lang enkele dagen per week gewerkt voor een verzekeringsbedrijf waarvoor hij in het Land van Maas en Waal de premies ging ophalen. Op die fiets „dat houdt je jong”.
- Vijfwiel vanaf de oprichting in 1977 is Schulz lid geworden van Heemkundekring Maasdorpen in de gemeente Lith. Daarvoor zet hij zich, op de achtergrond als altijd, enorm in op fotogebeide.
- Voor zijn vele verdiensten ontving Schulz onlangs het eerste exemplaar van 'Litholven's Familiaalbuur'.

negatief weg

En Schulz kwam er te werken. Boeken uitleenen was zijn hoofd-taak, met de twee assistenten Wifjen en Van de Borgh. Elk halfjaar wisselde de collectie: de bibliotheekcentrale Eindhoven ging over naar Tilburg maar de service bleef „je kon zelf uitzoeken welke boeken je in de collectie wilde hebben. We hebben tijdelijk budget gehad om boeken aan te kopen in Alphen aan den Rijn. De collectie bestond uit 2000, 3000 titels. Nieuw's waren er nog niet en ook geen computers. Gelukkig, want ik moest er niks van hebben.”

Sinds 1960 deed Schulz ook verzekeringswerk, enkele dagen per week. Dat ging ook door toen hij voor de biëd ging werken. Schulz taak was het om voor de verzekeraar de incasso te doen. Dus fietste hij van Drenmel tot Druten. „Met mooi weer leuk, met slecht weer minder. Ik kon ze op een voormiddag doen. Dan was ik net op tijd terug voor de bibliotheek.” Conditie kreeg hij er bij caduur. „Ik hoefde steeds minder met de fiets rond na de inruide van de automatisering was ik zo helemaal niks van moest hebben.”

'De filmrolletjes bracht ik altijd naar Oss waar ze werden ontwikkeld'

„De filmrolletjes bracht ik altijd naar Oss waar ze werden ontwikkeld. Maar dat paste dan weer niet in mijn systeem. Dus vroeg ik ze om het rolletje na het ontwikkelen van de negatieven tegeven. „Nee, de foto's waren meestal wel goed. Kwesste van schepstelen en de draadonspanner gebruikt. Dan zelf he. Zijn vrouw Diny schietert foto's van de bouw van de stuw, damwandden, oude foto's van Rijks watersraat. Schulz heeft ze in zijn archief zitten. „Het ik mooi kunnen kopiëren. Al dan niet met toestemming, dat weet ik niet meer. Daarna is het steeds niet ijeren discipline-zaak geweest om de foto's meten te archiveren. „Op een moment had ik echter tóch een achterstand door een grote aanvoer van foto's, je moet eigen-domsrecht invullen, de nummering, een omschrijving. Als je dan drie, vier rolletjes tegelijk krijgt is het opzetten dat je de goede voordele aanhoudt. Anders verknip je de boel. In een later stadium is er een stempel gekomen met de hoofdletters. „Schulz grinnakt als hij eraan toevoegt: „Ik zeg altijd: ik heb alles maar geef negens niks om.”

Alle negatieven bewaart Schulz. Al-le-maal. „Vanaf de tijd dat ik fotografer al, sinds 1948/1949, is hier nog niet één negatief weggegaan. Niet van de heemkundekring en niet van onszelf privé. Ze zitten in zuurvrijpapier hé, liggen niet los in een schoendoos. Bij veel mensen ligt zoiets nog in het fotomapje. Wordt er bij de grote schoonmaak gezegd 'doe maar weg.' Nou, hier niet hoor.”

De omgeving van Lith, de dorpen, dat is wat Schulz vereeuwigde en vereeuwigd. Landschappen, gebouwen. Stilsaand beeld, maar geen mensen. „Dat had ik vanaf het begin eigenlijk wel moeten doen. Ik vind het een gemiste kans van mezelf, maar het is er nooit van gekomen. Maar ik kan nog alle kamten op.”

Dat hij vooral dopportretteur is geworden, komt misschien ook wel door de vraag in 2003 van de toenmalig Lithse burgemeester Kla van Hoek-Maertens. „Ze zei: zet alle dorpen van Lith eens op de foto, want er is zo weinig beeldmateriaal van. Dat heb ik toen gedaan. Van t Wild tot Oijen.”

Sinds hij met een digitale camera op pad gaat, is hij toch aan de computer. „Dat gebeurt dan vanzelf he. Zijn vrouw Diny schietert het uit. „Toen ik met de computer begon zei hij: moet je zelf weten maar ik ga er nooit op. Nou moet ik af en toe wel lachen als ik hem zo bezig zie. Hij gebruikt in meer dan ik. „Toen haakt ook maar mee. „Nou is het een fluitje van een cent. Zeker als je iemand hebt die je even wel uitlegt als je vastzit.” Schulz nadert de tachtig, maar dat is hem niet aan te zien. Kwesste van veel fietsen he. „Als het ook maar even kan is hij er vandoor op de fiets. Ween of niet”, zegt zijn vrouw. „En ik ben nog gezond, gebruik geen pillen”, lacht Theo. „Ik ben altijd in de buitenlucht, heb nooit een broekje, drink slechts op zijn tijd een borrel of een wijntje.” Schulz grinnakt als hij eraan toevoegt: „Ik zeg altijd: ik heb alles maar geef negens niks om.”